

WMO-raad gemeente Oss
Postbus 5
5340 BA OSS

E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
16-12-2014			
Onderwerp			Aantal bijlagen
Advies WWB maatregelen WMOR14016/AvO/DvL/BN/JG			--

Geachte leden van de WMO-raad,

U hebt het college op 2 december advies gegeven over de concept stukken 'Participatiewet, onderdeel WWB-maatregelen'. Ook hebt u een aantal vragen gesteld naar aanleiding van deze stukken.

In deze brief beantwoorden wij uw adviezen en vragen puntsgewijs.

1. Kostendelersnorm

a. Het advies van de WMO-raad is om de kostendelersnorm niet van toepassing te laten zijn bij mensen die mantelzorg verlenen aan inwonende ouder(s)(en).

De kostendelersnorm is een dwingende wettelijke bepaling. Afwijking is alleen mogelijk voor in de wet genoemde uitzonderingen. Dat is niet het geval bij mantelzorg. Uit de parlementaire behandeling blijkt dat mantelzorg bewust niet als uitzondering is opgenomen. Gesteld is dat ook mantelzorgers voordelen hebben door kosten te delen. Deze voordelen staan los van de redenen waarom men samenwoont, en zijn ook aanwezig als sprake is van zorgbehoefte.

b. Hoe wordt de kostendelersnorm in het schuldhulpverleningstraject toegepast?

De toepassing van de kostendelersnorm voor personen in de bijstand leidt ertoe dat er minder geld beschikbaar zal zijn voor de aflossing van schulden.

De Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) brengt op dit moment de gevolgen voor de schuldhulpverlening in kaart. Dit zal resulteren in een nieuwe instructie voor schuldbemiddeling en schuldsanering.

c. Is er bij de kostendelersnorm ook rekening gehouden met de huurtoeslag? De korting moet in redelijke relatie staan tot de mogelijke korting op de huurtoeslag. Om dit goed te

kunnen beoordelen horen we graag welke definitie van 'woonkosten' de gemeente gebruikt.

Met een eventueel gemis aan huurtoeslag bij de verhuurder houden we geen rekening. De verhuurder zal hiermee bij het bepalen van de huurprijs rekening moeten houden.

In onze beleidsregels kostendelersnorm is opgenomen wat wij verstaan onder woonkosten:

- bij een huurwoning, de rekenhuur zoals bedoeld in de regeling voor huurtoeslag;
- bij een eigen woning, de verschuldigde hypotheekrente en de eigenaarslasten voor de eigen woning.

d. Met de regionale voorstellen voor verlaging voor schoolverlaters en voor een lagere uitkeringsnorm voor personen onder 21 jaar kan de WMO-raad instemmen.

Het verheugd ons om te horen dat de WMO-raad het eens is met onze voorstellen hierin.

2. Een lagere uitkering voor alleenstaande ouders

a. Het advies van de WMO-raad is daarom de inkomensachteruitgang op de uitkering van de alleenstaande ouders volledig te compenseren via de bijzondere bijstand.

De Wet herziening kindregelingen brengt het aantal regelingen voor kinderen terug van elf naar vier. Voor alleenstaande ouders betekent dit verlaging van de bijstand met 20% van het wettelijk minimumloon. Alleenstaande ouders ontvangen vanaf 1 januari 2015 nog 70% van het wettelijk minimumloon, terwijl dat in 2014 nog 90% was. Zij komen daarmee op hetzelfde uitkeringsniveau als alleenstaanden.

Alleenstaande ouders krijgen tegelijkertijd een extra kindgebonden budget van de belastingdienst. De verwachting is dat dit niet een volledige compensatie is. Het is een bewuste keuze van de regering om de wet op deze wijze aan te passen. Het is voor de gemeente niet toegestaan om voor alle alleenstaande ouders deze achteruitgang te compenseren. Inkomensbeleid ligt immers bij het Rijk.

Als gemeente hebben wij wel de mogelijkheid om in individuele situaties bijzondere bijstand te verlenen. Of er aanleiding bestaat tot deze vorm van bijstand is afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden.

b. De overgangsregeling geldt alleen voor de alleenstaande ouders die op 31 december 2014 in deze situatie in de WWB zitten. Het geldt niet voor alleenstaande ouders in andere minimumregelingen zoals IOAW en IOAZ of voor nieuwe instromers in de Participatiewet na 1 januari. Alleenstaande ouders worden vanaf 1 januari 2015 28,5% gekort, de compensatie zou 20% zijn.

De Wmo-raad vraagt zich af of het resterende percentage wordt vergoed door de gemeente.

De overgangsregeling geldt ook voor IOAW- en IOAZ-gerechtigden.

Nieuwe uitkeringsgerechtigden (inclusief IOAW en IOAZ) vanaf 1 januari 2015 vallen niet onder de overgangsregeling en kunnen dus geconfronteerd worden met een inkomensterugval van 20%.

Ons voorstel is om hiervoor, in individuele gevallen, bijzondere bijstand te verstrekken. Wat uw raad bedoelt met een korting van 28,5% is ons niet duidelijk.

3. Individuele inkomenstoelage

a. *Het is de WMO-raad niet duidelijk hoe wordt beoordeeld of getoetst of iemand hiervoor in aanmerking komt en of hiervoor objectieve en meetbare criteria worden gehanteerd.*

Om in aanmerking te komen voor de langdurigheidstoelage (LDT) werd getoetst op de periode dat men van een minimuminkomen leeft. Deze periode is gesteld op drie jaar. Dit geldt ook voor de individuele inkomenstoelage. Daarnaast moet de gemeente voor de individuele inkomenstoelage kijken of belanghebbende niet is staat is om met werk een hoger inkomen te krijgen. Dit toetsen we objectief door te kijken of aan belanghebbende in het jaar voorafgaand aan de peildatum geen maatregel is opgelegd, omdat hij/zij een arbeids- of re-integratieverplichting niet is nagekomen. Bij het opleggen van een dergelijke maatregel is onderzocht en vastgesteld dat belanghebbende niet voldoende heeft gedaan om werk te vinden.

b. *Het is de WMO-raad niet duidelijk wat er in deze context wordt verstaan onder 'vrijwilligerswerk'. Dit mag in elk geval niet leiden tot verdringing van reguliere arbeid.*

Vrijwilligerswerk uitoefenen mag binnen de bijstand nooit leiden tot verdringing van reguliere arbeid. In de context waarin hier vrijwilligerswerk genoemd wordt is bedoeld dat belanghebbende bezig blijft, een dagritme houdt. Zeker niet dat hij/zij onbetaald werkt.

c. *In het regionaal voorstel individuele inkomenstoelage kan de WMO-raad zich vinden.*

Het is fijn dat de WMO-raad zich kan vinden in de verhoging van de inkomensgrens voor gebruik van de individuele inkomenstoelage van 100% naar 120% van het minimuminkomen. Wij zien deze verhoging als een verbetering voor de minima in Oss. Meer mensen kunnen op deze manier gebruik maken van deze voorziening.

4. Individuele bijzondere bijstand

a. *De voorlichting die de WMO-raad hierover heeft gekregen is onvoldoende om op dit punt advies uit te kunnen brengen. Wij volstaan met twee signalen:*

- *de indruk is dat ook de voorlichting naar de bekende en potentiële doelgroep niet adequaat is geweest;*
- *er is onduidelijkheid over de consequenties voor een cliënt die bij een andere verzekeraar is verzekerd. Kan men dan toch aanspraak maken op bijzondere bijstand?*

Wij begrijpen dat u op dit punt onvoldoende informatie had om advies uit te brengen. Dit is ook niet vreemd, omdat de ontwikkelingen rondom dit onderwerp nog steeds lopen. Op het moment dat het advies gevraagd werd moesten de zorgverzekeraars hun aanbod voor 2015 nog doen. Premies waren nog niet bekend, pakketten moesten nog samengesteld worden. De voorlichting naar de bestaande en potentiële belanghebbenden was nog niet afgerond. Inmiddels zijn de bij ons bekende belanghebbenden persoonlijk aangeschreven, is de online informatie over de collectieve pakketten volledig geactualiseerd en gepubliceerd. De voorlichting voor de doelgroep voormalige Compensatie Eigen Risico (CER)-rechthebbenden zal uiterlijk medio december zijn voltooid. Ten slotte geeft medio december de lokale media aandacht aan dit onderwerp.

Belanghebbenden die bij een andere verzekeraar dan CZ of VGZ zijn verzekerd kunnen aanspraak maken op bijzondere bijstand. De toetsing die plaatsvindt is of iemand, gelet op zijn gezondheidsrisico's (die hij zelf het beste kent of inschat), een adequate verzekering heeft afgesloten. Wanneer bewust is onderverzekerd, terwijl iemand hoge zorgkosten heeft, zal gevraagd worden naar de redenen. Als er sprake is van tekortschietende verantwoordelijkheid dan hoeft dat niet altijd te leiden tot een afwijzend besluit. Op grond van de individuele situatie kan aanspraak op bijstand bestaan. Naast een toekenning als gift kan volgens de regels van de bijstandswet recht bestaan in de vorm van een lening.

b. Studietoeslag

- *Hoe bepaalt de gemeente de arbeidscapaciteit?*
- *Waarom moet men na een jaar opnieuw getoetst worden wanneer een studie 3 jaar duurt?*

De studietoeslag is bedoeld voor studenten met een arbeidsbeperking. Dat zijn twee groepen:
- Personen die door hun beperking met voltijds werk niet het minimumloon kunnen verdienen;
- Personen die door een beperking minder uren kunnen werken.

Voor de eerste groep maakt de consulent zelf een loonwaarde-indicatie. Dat gaat volgens dezelfde procedure als bij beoordeling van de doelgroep voor loonkostensubsidie.

Voor de tweede groep zijn wij als gemeente verplicht om bij het UWV een advies te vragen.

Voor alle vormen van periodieke bijzondere bijstand wordt de situatie na 1 jaar opnieuw beoordeeld. Met name gaat het dan om het vaststellen van de financiële draagkracht. Deze beoordeling staat los van de opleidingsduur. Het is ook niet de bedoeling dat dan een nieuwe toets voor bepaling van de arbeidsbeperking volgt. Veelal zal de beperking immers een structureel karakter dragen.

c. *Wat betreft het regionale voorstel over studietoelage zou meer concreet uitgewerkt mogen worden. Verder adviseren we om de mogelijkheid tot het indienen van bezwaar op te nemen.*

De studietoelage is een nieuwe regeling. Ook landelijk is de invulling onduidelijk en divers. In 2015 zal blijken op welke wijze de regeling gebruikt wordt. In 2016 wordt de regeling mogelijk aangepast of bijgesteld.

Iedere aanvraag wordt afgedaan met een beschikking. Standaard staat daartegen de mogelijkheid van bezwaar en beroep open.

5. Arbeidsverplichtingen en strengere maatregelen

a. Arbeidsverplichtingen

- *Heeft de gemeente voldoende expertise in huis om duurzame arbeidsongeschiktheid te bepalen?*
- *Wie gaat deze duurzame arbeidsongeschiktheid bepalen?*
- *Wat wordt verstaan onder medische redenen en zorgtaken en wat valt er onder zorgtaken?*

Daar waar de gemeente niet voldoende kennis in huis heeft wordt deze georganiseerd.

Duurzame arbeidsongeschiktheid wordt door een medisch deskundige vastgesteld.

Wij **kunnen** in **individuele** gevallen een belanghebbende een ontheffing van de arbeidsverplichtingen verlenen:

- als belanghebbende zorgtaken heeft voor één of meer ten laste komende kinderen van jonger dan 5 jaar;
- als belanghebbende mantelzorgtaken verricht;
- als belanghebbende 80% of meer arbeidsongeschikt is (de bijstand is aanvullend op WAO, Wajong of WAZ);
- als wij beoordelen dat gezien de medische en/of sociale omstandigheden het niet zinvol is om belanghebbende arbeidsverplichtingen op te leggen.

Deze ontheffingsmogelijkheden staan los van de re-integratieverplichtingen.

b. Maatwerk

Geen maatwerk zonder meetlat. Zijn er referentiepunten voor maatwerk? De WMO-raad wil graag geïnformeerd worden over de referentiepunten.

De omschrijving van maatwerk is: op maat gemaakt, toegespitst op de specifieke omstandigheden van de klant. Maatwerk is de belangrijkste voorwaarde voor het werken in het sociale domein. Het is voor onze consultants de manier om voor elk individu passende besluiten te kunnen nemen.

Dit gaat niet samen met vastgestelde referentiepunten. Natuurlijk zijn er wel omstandigheden te noemen waarmee rekening gehouden wordt in de besluitvorming. Dit zijn bijvoorbeeld de lichamelijke of psychische beperkingen van een belanghebbende, de aanwezigheid van

kinderen in een huishouden, schulden, verslaving, woonomstandigheden. De consulent zal altijd een zo onafhankelijk advies vragen bij een arts/instelling/organisatie om de omstandigheden te toetsen.

c. Zijn mantelzorgers in de bijstand verplicht om te solliciteren? Geldt dit ook voor mensen die zich aanmelden voor een bijstandsuitkering op pas in een later stadium? Is er een minimum aan uren voor vrijstelling van de sollicitatieplicht?

Wettelijk gezien gaat werk voor mantelzorg. In het geval van mantelzorg is er sprake van maatwerk. Er zijn geen vaste regels voor de sollicitatieplicht van mantelzorgers. Dit is afhankelijk van het aantal uren dat men mantelzorg verricht, de zwaarte van de zorg, etc.

d. De arbeidsverplichting tot het reizen van 3 uur per dag vindt de WMO-raad veel te lang. Ons advies is deze uren als werkuren te zien.

De verplichting tot reizen is wettelijk bepaald. Of deze bepaling reëel is wordt individueel bekeken. De vergoeding of verrekening van reistijd van en naar het werk is iets tussen werkgever en werknemer.

e. Mensen met psychische klachten zijn over het algemeen slecht verzorgd. Uiterlijk is een subjectief gegeven. Ons advies is deze mensen niet te straffen met maatregelen.

De uiterlijke verzorgdheid is een wettelijke verplichting. In een maatregelbeoordeling wordt rekening gehouden met de psychische gesteldheid van belanghebbende. Als belanghebbende psychische problemen heeft wordt er doorverwezen naar instellingen die kunnen helpen om deze problemen op te lossen. Een maatregel zal niet opgelegd worden als belanghebbende zijn plichten niet nakomt door de gesteldheid waarin hij verkeert.

f. Met het regionaal voorstel arbeidsverplichting en strengere maatregelen kan de WMO-raad instemmen. Het advies is wel rekening te houden wanneer er kinderen in het gezin zijn. Kinderen mogen niet de dupe worden van de maatregelen. We adviseren ook hier een mogelijkheid tot het indienen van een bezwaar tegen een beschikking op te nemen.

Wij zijn verheugd dat uw raad instemt met de arbeidsverplichtingen en strengere maatregelen. Zoals we hierboven al aangaven houden we rekening met individuele omstandigheden, zoals de aanwezigheid van kinderen in een gezin, bij de beoordeling van een maatregel.

Bij elke beschikking die wij afgeven is de mogelijkheid tot het indienen van een bezwaar aanwezig. Dit wordt in de beschikking aangegeven.

6. Tegenprestatie

De tegenprestatie is gedefinieerd als een 'kan' bepaling. In de brochure die cliënten van de gemeente Oss hebben ontvangen staat dat de tegenprestatie verplicht is. De WMO-raad ziet graag dat deze cliënten op de hoogte worden gesteld van de 'kan' bepaling.

In de brochure die belanghebbenden ontvingen staat dat de gemeente **mag** vragen een tegenprestatie te doen. Nergens staat dat belanghebbende verplicht is om een tegenprestatie te doen. Pas op het moment dat belanghebbende een tegenprestatie wil of kan leveren zal dit een meer verplichtend karakter krijgen. Wanneer bijvoorbeeld vrijwilligerswerk wordt verricht wordt deze tegenprestatie vastgelegd.

7. Zoektermijn 27+

a. Hoe kan men een zoektermijn opleggen terwijl dit in overleg is? De WMO-raad ontvangt hierop graag nadere toelichting.

Wij erkennen dat de woordkeus wat ongelukkig is en niet recht doet aan de situatie. Samen met de belanghebbende wordt in het eerste contact de mogelijkheden van werk ingeschat.

Als de inschatting is dat belanghebbende niet kansrijk is om te gaan werken dan geldt voor deze persoon geen zoektermijn. De aanvraag wordt dan direct ingenomen.

Als belanghebbende tot de kansrijke groep voor werk behoort dan stellen wij voor dat hij/zij eerst vier weken naar werk zoekt en dat we pas daarna de aanvraag innemen. In dat gesprek maken we concrete afspraken over de invulling van de zoektermijn.

Bij de inschatting houdt de consulent rekening met de omstandigheden die bekend zijn vanuit het dossier en de gegevens die de belanghebbende verstrekt.

b. Broodnood is in het voorstel alleen bestemd voor mensen van 27+. Ons advies is om broodnood ook op te nemen voor mensen onder de 27 jaar.

De Participatiewet is een vangnet voor alle personen in Nederland. Als er broodnood bestaat zal dat in alle gevallen kunnen leiden tot een voorschot. Daaronder vallen ook jongeren onder 27 jaar. Uiteraard zijn dit individuele beoordelingen.

c. Het advies is om de zoektermijn voor 27+ niet uit te voeren. Het advies is de wet te laten uitvoeren en het dus te laten houden zoals het nu is.

Oss hanteert de zoektermijn van personen vanaf 27 jaar al vanaf 2012.

Wij blijven van mening dat het instrument zoektermijn ook voor personen vanaf 27 jaar een goed middel is om bijstandsafhankelijkheid te voorkomen. Ongeveer 40% van de meldingen blijkt na de zoektermijn geen aanspraak te maken op een uitkering. In de zoektermijn gaat men op zoek naar werk en krijgt men instrumenten aangeboden om snel aan het werk te komen.

Wij vinden dat het doorlopen van een zoektermijn geen nadelige effecten voor de belanghebbende mag hebben. Het is niet de bedoeling dat hierdoor schulden ontstaan. Een onderzoek door ons in 2013 wijst uit dat dergelijke nadelige effecten nauwelijks voorkomen. Het merendeel vindt in de zoektermijn alsnog werk. Signalen van problematische situaties hebben ons ook niet op een andere wijze bereikt. In dit najaar zijn er kamervragen gesteld over het toepassen van de zoektermijn voor personen vanaf 27 jaar. Uit de beantwoording van deze vragen blijkt dat de Osse aanpak past binnen de wettelijke kaders. Wij willen de zoekperiode voor personen vanaf 27 jaar handhaven vanaf 1 januari 2015.

8. Cliëntenondersteuning

Het advies is een informatie of cliëntondersteuningspunt voor minima in te richten.

Ook wij vinden een goede informatievoorziening voor belanghebbenden van groot belang. Met de keuze om op afspraak te werken is er geen open inloop meer in het gemeentehuis. Iedereen die bijstand ontvangt heeft een vaste consulent die zijn/haar aanspreekpunt is. Verder zijn er medewerkers van het Telefonisch Informatie Punt speciaal opgeleid op het terrein van werk, inkomen en zorg. Deze medewerkers kennen de belangrijkste ontwikkelingen op dit terrein en zorgen ervoor dat mensen die informatie willen direct telefonisch geholpen worden. Bij specialistische vragen verbinden ze door, plannen een afspraak met de consulent of maken een telefoonnotitie. Binnen twee werkdagen wordt dan contact opgenomen. Ook zorgen wij ervoor dat de informatie op de Osse website in het digitale loket actueel is. Mocht deze informatievoorziening toch niet afdoende blijken te zijn dan horen wij dat graag en willen we samen met u naar verbeterpunten kijken.

9. IOAW en IOAZ

Met het regionaal voorstel IOAW en IOAZ kan de WMO-raad instemmen.

U stemt ermee in dat ook voor belanghebbenden met een IOAW of IOAZ uitkering dezelfde regels gelden als voor belanghebbenden met een uitkering in het kader van de Participatiewet. De enige uitzondering is te vinden in de uitvoering van de kostendelersnorm.

10. Minimabeleid

De gemeente Oss heeft altijd een goed minimabeleid gevoerd en dat moet ook zo blijven. De maatregelen zijn per 1 januari veel strenger. Dit heeft consequenties voor de afdeling sociale dienst van de gemeente maar nog meer voor de cliënten. Er moet vertrouwen zijn tussen de cliënt en de consulent. Cliënten moeten positief en met respect benaderd en behandeld worden en niet alleen gewezen worden op de regels waar ze aan moeten voldoen.

Wij zijn verheugd dat uw raad ons minimabeleid waardeert. Wij proberen ook in de toekomst een zo goed en rechtvaardig mogelijk minimabeleid te hebben. Zodat alle Ossenaren zoveel mogelijk mee kunnen doen in de maatschappij. Verdere plannen hiervoor kunt u begin 2015 verwachten.

Uw opmerking dat cliënten positief en met respect benaderd en behandeld moeten worden en niet alleen gewezen moeten worden op regels kunnen we van harte onderschrijven. Door belanghebbenden individueel te benaderen, eigen initiatief en meningen te respecteren en maatwerk te leveren hebben wij er vertrouwen in dat dit ook gebeurt.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Oss.

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. M.J.H. van Schaijk

Drs. W.J.L. Buijs-Glaudemans